گزارش خبری

خیز «تاکایچی» برای فتح پارلمان

شرق: نخست‌وزیر ژاپن در آستانه پیروزی قاطع در انتخابات پارلمانی امروز قرار دارد. او با تکیه بر محبوبیت خیره‌کننده میان جوانان و اتخاذ مواضع سرسختانه علیه چین، قصد دارد با تثبیت قدرت حزب لیبرال‌دموکرات، اصلاحات اقتصادی گسترده و تقویت قوای نظامی کشور را کلید بزند. سنایه تاکایچی صراحت لهجه را به سلاحی علیه ساختار فرسوده سیاست در توکیو تبدیل کرده است تا محافظه‌کاری سنتی را با ملی‌گرایی مدرن پیوند بزند.

تاکایچی ۶۴ساله که اکتبر گذشته قدرت را در دست گرفت، اکنون بر اساس نظرسنجی‌های انتخاباتی در مسیر کسب ده‌ها کرسی اضافی برای ائتلاف حاکم در رأی‌گیری امروز قرار دارد. او که اولین نخست‌وزیر زن در تاریخ ژاپن محسوب می‌شود، برخلاف پیشینیان خود که اغلب از خانواده‌های ممتاز و اشرافی سیاسی بودند، از پیشینه‌ای معمولی برخاسته و با تکیه بر تلاش شخصی به این جایگاه رسیده است. نظرسنجی‌های اواخر ژانویه نشان می‌دهد که این سیاست‌مدار صریح‌اللهجه موفق شده حمایت ۸۴ درصد از جوانان دهه ۲۰ زندگی و ۷۸ درصد از افراد دهه ۳۰ زندگی را جلب کند، در حالی که نرخ حمایت کلی او حدود ۶۷ درصد است.

این جهش محبوبیت در حالی رخ می‌دهد که ژاپن با چالش‌های امنیتی فزاینده در شرق آسیا و رکود مزمن دستمزدها دست‌وپنجه نرم می‌کند. تاکایچی در نخستین ماه‌های حضور در دفتر نخست‌وزیری، با میزبانی موفقیت‌آمیز از دونالد ترامپ و ایستادگی در برابر فشارهای اقتصادی پکن، توانایی خود را در مدیریت بحران‌های بین‌المللی به رخ کشیده است. او با وعده کاهش مالیات بنزین و افزایش دریافتی خالص خانواده‌های جوان، مستقیما کیف پول رأی‌دهندگانی را هدف قرار داده که از سیاست‌های کلیشه‌ای خسته شده‌اند.

تاکایچی به‌خوبی آموخته است چگونه خشکی دیپلماسی را با ابزارهای مدرن رسانه‌ای تلطیف کند تا پیام خود را به نسل دیجیتال برساند. او در شبکه‌های اجتماعی بسیار فعال است و محتوای حساب کاربری او در پلتفرم ایکس، آمیزه‌ای از گزارش‌های سطح بالای دیپلماتیک و لحظات روزمره زندگی مانند آشپزی یا انتخاب لباس است. از ویدئوهای ویروسی طبل‌نوازی او با لی جائه میونگ، رئیس‌جمهور کره جنوبی، تا سلفی‌های صمیمانه با جورجیا ملونی، نخست‌وزیر ایتالیا، همگی تصویری از یک رهبر پویا و در دسترس ارائه داده‌اند.

این سبک رفتاری برای نسلی که از سیاست‌مداران عصا قورت داده و مردسالار ژاپنی بیزار بود، نوعی پادزهر جذاب به نظر می‌رسد. کائده سوزوکی، مادر ۳۲ساله‌ای که سه فرزند دارد، در گفت‌وگو با گزارشگران محلی می‌گوید تاکایچی را فردی توانا و قابل اتکا می‌بیند که می‌تواند سنت‌های پوسیده ژاپن را تغییر دهد. یوتا تاکاهاشی، جوان ۲۸ساله‌ای که در میتینگ انتخاباتی سایتاما حضور داشت، تأکید می‌کند در سیاست ژاپن کمتر کسی پیدا می‌شود که مانند او با این صراحت و روشنی سخن بگوید.

تقابل با اژدهای زرد

در حوزه سیاست خارجی، تاکایچی به عنوان یک «شاهین امنیتی» شناخته می‌شود که خواستار تقویت قوای نظامی و تحکیم پیوندها با ایالات متحده است. او با انتقاد مستقیم از مواضع چین درباره تایوان، در همان ماه‌های اول با واکنش تند پکن و محدودیت در تأمین مواد معدنی حیاتی مواجه شد. با این حال، برخلاف انتظار تحلیلگران چپ‌گرا، این تنش‌ها نه‌تنها از محبوبیت او نکاست، بلکه موضع سرسختانه او در برابر پکن به عاملی برای جذب بیشتر جوانان تبدیل شد.

بسیاری از رأی‌دهندگان جوان ژاپنی که از رویکرد محتاطانه و محافظه‌کارانه دولتمردان قدیمی در برابر جاه‌طلبی‌های منطقه‌ای چین خسته شده‌اند، اکنون در تاکایچی رهبری را می‌بینند که ترسی از ایستادگی ندارد. او قصد دارد با تکیه بر یک پیروزی قاطع، برنامه‌های خود برای هزینه‌کردهای تهاجمی مالی به‌منظور احیای اقتصاد و افزایش درآمدهای راکد را با قدرت بیشتری دنبال کند. او که خود را یک فرد معتاد به کار می‌داند، قول داده است برای مردم ژاپن «کار، کار و باز هم کار» کند. به نوشته وال‌استریت ژورنال، مسیر رسیدن تاکایچی به قدرت، تضاد آشکاری با رقبای او در حزب لیبرال‌دموکرات دارد که اغلب از خانواده‌های سیاسی قدرتمند می‌آیند. شینجیرو کویزومی، رقیب اصلی او برای ریاست حزب، فرزند نخست‌وزیر اسبق بود و حتی مربی سیاسی او، شینزو آبه فقید، سومین عضو خانواده‌اش بود که به کرسی نخست‌وزیری می‌رسید. توبیاس هریس، مؤسس مؤسسه مشاوره ژاپن فورسایت، معتقد است که مردم تحت تأثیر سختی‌هایی قرار گرفته‌اند که او برای رسیدن به این جایگاه پشت سر گذاشته است. او به عنوان اولین رهبر زن کشور، نمادی از تغییر در جامعه‌ای است که هنوز درگیر ساختارهای سنتی است. بسیاری از رأی‌دهندگان، به‌ویژه زنان، آرزوی موفقیت او را دارند؛ نه صرفا به دلیل جنسیت او، بلکه به دلیل تصویری که از یک رهبر اجرایی قاطع ارائه داده است. هریس تأکید می‌کند که مردم به این واقعیت پاسخ می‌دهند که او نوع متفاوتی از رهبری است که به نظر می‌رسد واقعا قصد دارد کارها را به سرانجام برساند و از بوروکراسی‌های مرسوم عبور کند. با وجود این، پیروزی مطلق در ۴۶۵ کرسی مجلس پایین‌دستی که امروز به رأی گذاشته می‌شود، با چالش‌هایی روبه‌روست. بزرگ‌ترین مانع، نرخ پایین مشارکت جوانان در مقایسه با رأی‌دهندگان مسن‌تر است که می‌تواند در رقابت‌های نزدیک به نفع احزاب اپوزیسیون تمام شود. در حالی که تاکایچی در نظرسنجی‌ها پیشتاز است، اما کشاندن این موج حمایت دیجیتال به پای صندوق‌های رأی فیزیکی، آزمون نهایی او در روز یکشنبه خواهد بود.

مانع احتمالی دیگر این است که برخی از حامیان جوان با وجود علاقه وافر به شخص تاکایچی، نسبت به کلیت حزب لیبرال‌دموکرات (LDP) که بخش اعظم تاریخ پس از جنگ ژاپن را در دست داشته، تردید دارند. آنها او را یک «وصله ناهمگون» و البته مثبت در بدنه حزب می‌بینند. پیروزی احتمالی او می‌تواند طلسم ۱۰ساله ناتوانی حزب در کسب اکثریت قاطع را بشکند و به او اجازه دهد تا بدون نیاز به ائتلاف‌های دست‌وپاگیر، اصلاحات مدنظر خود را پیش ببرد.

این انتخابات فقط یک جابه‌جایی کرسی نیست، بلکه همه‌پرسی درباره رویکرد جدید ژاپن در قرن بیست‌ویکم است. تاکایچی با ترکیب ناسیونالیسم صریح، سیاست‌های حمایتی از خانواده‌های جوان و دیپلماسی فعال، در تلاش است ژاپن را از زیر سایه ترس‌های اقتصادی و امنیتی خارج کند. اگر او موفق شود اکثریت قاطع را به دست آورد، توکیو شاهد دورانی از ثبات سیاسی خواهد بود که در آن محافظه‌کاری نه به معنای سکون، بلکه به معنای بازگشت به اقتدار ملی تعریف می‌شود.

تاکتیکی که به یک بحران تبدیل شد

آیا المالکی قربانی معاملات پشت پرده می‌شود؟

مهسا مژدهی: درست زمانی که نوری المالکی خود را آماده می‌کرد تا به کاخ نخست‌وزیری در منطقه سبز بغداد بازگردد، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده، با انتشار پستی در شبکه‌های اجتماعی، عراق را وارد دور تازه‌ای از بی‌ثباتی سیاسی کرد. بی‌ثباتی‌ای که با تحقیری عمیق علیه عراقی‌ها همراه شد تا خشم آنها را از دخالت‌های خارجی در امور این کشور برانگیزد و تشکیل دولت را به تعویق بیندازد.

در روزهای اخیر، برخی از منابع مدعی شده‌اند که واشنگتن به مقام‌های عراقی گفته است اگر نوری المالکی که از نگاه آمریکا بیش از حد به ایران نزدیک است، به عنوان نخست‌وزیر منصوب شود، ایالات متحده دسترسی عراق به درآمدهای حاصل از صادرات نفت را کاهش خواهد داد. این افراد که نخواستند نام‌شان فاش شود، گفته‌اند این هشدار در جریان گفت‌وگوهای خصوصی مطرح شده است. بنابراین حالا دیگر می‌توان گفت که دولت دونالد ترامپ کمپینی همه‌جانبه را علیه نامزد مورد توافق گروه‌های سیاسی برای نخست‌وزیری عراق آغاز کرده است و قصد عقب‌نشینی ندارد.

نوری المالکی پا پس نمی‌کشد، اما...

از همان نخستین ساعات پس از انتشار توییت ترامپ علیه نخست‌وزیری احتمالی، نوری المالکی، این سیاست‌مدار پیشین عراقی اعلام کرد قصد ندارد از میدان سیاست پا پس بکشد. سپس نوری المالکی در مصاحبه‌ای با شبکه خبری عراقی الشرقیه گفت معتقد است ترامپ درباره وضعیت عراق گمراه شده و اطلاعات نادرست دریافت کرده است. المالکی همچنین تمایل خود را برای همکاری با واشنگتن نشان داد. با این حال، هم‌زمان موضعی سرسختانه اتخاذ و تأکید کرد هر تصمیمی که درمورد نامزدشدن او برای سمت نخست‌وزیری گرفته شود، برعهده شورایی از رهبران عالی‌رتبه شیعه عراق است که ماه گذشته نامزدی او را مطرح کردند. المالکی در همین مصاحبه گفت اگر قرار باشد نامزدی پست نخست‌وزیری‌اش لغو شود، فقط همان شوراست که صلاحیت گرفتن چنین تصمیمی را دارد.

هم‌زمان که گروه‌های نزدیک به ایران و بخش بزرگی از سیاست‌مداران شیعه، نوری المالکی را به ماندن بر سر مواضع و عدم کناره‌گیری برای مقابله با نفوذ واشنگتن تشویق می‌کنند، گروه‌های دیگر سیاسی معتقدند ایالات متحده درصورتی‌که به تهدیدهای خود عمل کند، ثبات را در عراق بیش‌ازپیش تحت تأثیر قرار می‌دهد. این هشدار که در بغداد به‌خوبی شنیده شده است، پرده از واقعیت سیاست در عراق برمی‌دارد؛ واقعیتی که نشان می‌دهد هرچند بغداد و تهران روابط بسیار نزدیکی داشته و بر یکدیگر اثرگذارند، اما چرخ اقتصاد وابسته به نفت عراق بدون همراهی با ایالات متحده و هماهنگی نسبی با کاخ سفید، نخواهد چرخید.

می‌توان گفت چارچوب هماهنگی هرچند اجتماع مهم‌ترین گروه‌های شیعی عراقی است، اما نیروی لازم برای قد علم‌کردن در مقابل ایالات متحده را ندارد و خطر انزوای سیاسی، بدنامی و حتی تحریم را پشت گوش خود احساس می‌کند.

تاکتیکی که از راه خود منحرف شد

نام المالکی در ابتدا فقط به عنوان یک مانور تاکتیکی در بحث‌های مربوط به نخست‌وزیری مطرح شد؛ مانوری که هدفش این بود، هم المالکی و هم نخست‌وزیر فعلی محمد شیاع السودانی، مجبور شوند از رقابت کنار بکشند. اما تلاش المالکی برای نامزدی زمانی جدی‌تر شد که السودانی موافقت کرد از او حمایت کند. برخی گمانه‌زنی کرده‌اند که السودانی این اقدام را انجام داد، زیرا انتظار داشت بازیگران دیگر مانع نامزدی المالکی شوند و در نتیجه، خود او بتواند به عنوان گزینه نهایی چارچوب هماهنگی مطرح شود. گروهی از ناظران معتقدند السودانی برای از میدان به در کردن نوری المالکی و سوزاندن تمام کارت‌های این سیاست‌مدار عراقی، بسیار مشتاق بوده است.

کمی بعد از این اتفاق، چارچوب هماهنگی با وجود تمام اختلافات درون‌گروهی و با وجود اینکه بخش عمده‌ای از عراقی‌ها به دلیل نفوذ داعش در این کشور در سال ۲۰۱۴ از المالکی خشمگین بودند، او را به عنوان نخست‌وزیر کاندیدا اعلام کرد.

با وجود همه اختلافات و هشدارها، گروه‌های سیاسی عراقی در نهایت به این نتیجه رسیدند که نوری المالکی را برای یک دور دیگر به عنوان نخست‌وزیر بپذیرند.

جای خالی واقع‌بینی در بحران عراق

هرچند ایالات متحده تمام تلاش خود را برای کاهش دایره نفوذ تهران در عراق به کار بسته است؛ اما این تلاش‌ها به‌وضوح بی‌فایده به نظر می‌رسند. مشخص است که نوری المالکی به دلیل مخالفت واشنگتن با نخست‌وزیری‌اش شانس بسیار پایینی دارد تا بار دیگر قدرت را در دست بگیرد. با این حال، تقریبا تمام نخست‌وزیران دیگر عراق به دلیل روابط تنگاتنگ دو کشور که نه‌تنها سیاسی، بلکه اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی است، روابط خوب خود را با ایران حفظ کرده‌اند. با اینکه دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری ایالات متحده، مُصر است ایران را با نفوذ در کشورهای همسایه منزوی کند، درمورد عراق نمی‌تواند به آن نتیجه تمام و کمالی که احتیاج دارد، برسد. در طول سال‌ها، در نظر ایالات متحده نوری‌المالکی سیاست‌مداری دانسته شده است که دستورات تهران را تمام و کمال اجرا می‌کند. این ایده را نمی‌توان دقیق دانست. نوری المالکی که در دوران صدام حسین سال‌ها در سوریه و کردستان عراق زندگی کرد، به عنوان مردی شناخته می‌شود که توان سازمان‌دهی کم‌نظیری دارد. او در طول سال‌های فعالیت سیاسی خود حلقه‌ای از وفاداران را شکل داد که تا امروز جزئی از یاران نزدیکش محسوب می‌شوند که در صورت رسیدن دوباره به مقام نخست‌وزیری، به کمکش خواهند آمد. از سوی دیگر نوری المالکی چنان مرد بلندپروازی است که سال‌ها برای تجمیع قدرت در دستان خود برنامه‌ریزی و تلاش کرده است. فروکاستن کاراکتر نوری المالکی به عنوان سیاست‌مداری که دستوراتش را از تهران یا هر پایتخت دیگری دریافت می‌کند، نادیده‌گرفتن سازوکار و مجموعه‌ای از وفاداران است که او دور خود دارد و در مواقع لزوم از آنها استفاده می‌کند.

سیاست آمریکا در عراق چیست؟

عراق برای ایالات متحده نه‌تنها به خاطر نفت، بلکه به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی‌اش اهمیتی کم‌نظیر دارد. در شرایطی که بحران میان واشنگتن و بغداد به اوج خود رسیده است و دورنمایی مشخص در این زمینه وجود ندارد، دونالد ترامپ ترجیح داده است با ورودی آشکار به سیاست عراق، حلقه محاصره علیه ایران را تنگ‌تر کند. برای ایالات متحده کاهش تبادلات تجاری ایران با عراق، قطع نفوذ سیاسی تهران در بغداد و جایگزین‌کردن سیاست‌مدارانی با رویکردی ضدایرانی اهمیت درخورتوجهی دارد. اما همان‌طور که پیش‌ازاین هم اشاره شد، واشنگتن نمی‌تواند در همه این خواسته‌ها موفق عمل کند. اعمال فشار درمورد نفت عراق، ایجاد خلل در پروسه سیاسی انتخاب نخست‌وزیری و امر و نهی به عراقی‌ها، ممکن است بتوانند نخست‌وزیری نوری المالکی را منتفی کنند، اما نمی‌توانند نحوه سیاست‌ورزی ساکنان منطقه سبز را به طور کامل تغییر دهند.

چه سناریوهایی مطرح است؟

بغداد حالا به‌خوبی فهمیده است که کاخ سفید از هر زمان دیگری تهاجمی‌تر عمل می‌کند. مخالفت با نوری المالکی می‌توانست خیلی زودتر و در زمانی که هنوز کاندیداتوری او در هاله‌ای از ابهام بود، صورت بگیرد. بااین‌همه دونالد ترامپ با تعلل فراوان تصمیم گرفت با لحنی تهدیدآمیز و سرشار از توهین تصمیم عراقی‌ها را زیر سؤال ببرد. سیاست‌مداران شیعه، سنی و کرد عراقی، حالا راهی ندارند به‌جز اینکه واقعیات جدید را پذیرفته و دنبال راه‌حلی برای آبروی سیاسی از دست رفته باشند.

باید اعتراض کرد که مخالفت علنی ترامپ با المالکی روند تشکیل دولت را به هم ریخته و موجب تحقیر المالکی و چارچوب هماهنگی شده است.

اکنون چارچوب هماهنگی با انتخابی دشوار روبه‌روست: یا راهی پیدا کرده تا از تصمیم قبلی خود عقب‌نشینی کند یا اینکه خطر پیامدهای سیاسی و اقتصادی دولت ترامپ را بپذیرد.

المالکی در واکنش، در ۲۸ ژانویه با لحنی چالش‌برانگیز در شبکه ایکس پاسخ داد، دخالت آمریکا در امور داخلی عراق را رد و خود را مدافع حاکمیت عراق معرفی کرد. دست‌کم در عرصه عمومی، همکاران او در چارچوب هماهنگی هم این موضع را تکرار و در ۳۰ ژانویه حمایت خود را از نامزدی المالکی مجددا تأیید کردند.

با این حال، نشانه‌هایی وجود دارد که مذاکرات پشت پرده همچنان ادامه دارد؛ مذاکراتی که می‌تواند به‌شدت به ضرر نوری المالکی تمام شود.

جلسه مجلس نمایندگان عراق که برای اول فوریه برنامه‌ریزی شده بود، ظاهرا به دلیل نبود توافق میان حزب دموکرات کردستان و اتحادیه میهنی کردستان بر سر ریاست‌جمهوری به تعویق افتاد.

این تأخیر را می‌توان به فال نیک گرفت؛ چراکه به چارچوب هماهنگی زمان بیشتری می‌دهد تا مذاکرات داخلی خود را ادامه دهد، زیرا طبق قانون اساسی عراق، رئیس‌جمهور وظیفه دارد نامزد نخست‌وزیری را مأمور تشکیل دولت کند.

ساده‌ترین گزینه برای چارچوب هماهنگی این است که المالکی کنار بکشد تا رهبران سیاسی شیعه بتوانند گزینه جدیدی را انتخاب کنند.

هرچند این امر می‌تواند مسیر را برای السودانی باز کند، اما هزینه عقب‌نشینی المالکی ممکن است این باشد که چارچوب هماهنگی مجبور شود از نامزدی حمایت کند که به المالکی نزدیک‌تر باشد.

اگر المالکی از کناررفتن امتناع کند، چارچوب هماهنگی ممکن است به دنبال گزینه‌های جایگزین برای حفظ آبرو باشد یا حتی به پیش‌بردن نامزدی المالکی فکر کند و به این امید ببندد که پارلمان اهل سنت و کردها به او رأی ندهند. اما اتکا به دیگر رهبران برای جلوگیری از نخست‌وزیری المالکی یک رویکرد پرریسک است و تا حدی همان مسیری است که باعث شد نامزدی او در ابتدا تصویب شود، بنابراین اگر عراقی‌ها بخواهند چنین رویکردی را اتخاذ کنند، ریسک سیاسی بزرگی را مرتکب خواهند شد.

افشای آزمایش هسته‌ای پکن

شرق: ایالات متحده، پکن را به انجام آزمایش هسته‌ای مخفیانه در سال ۲۰۲۰ متهم کرد. این افشاگری هم‌زمان با انقضای پیمان «استارت نو» با روسیه انجام می‌شود؛ جایی که واشنگتن با هدف مهار قدرت‌های نوظهور، خواستار تدوین معاهده‌ای فراگیر با مشارکت چین و روسیه شده است. توماس دینانو، معاون وزیر خارجه آمریکا در امور کنترل تسلیحات، در نشست ژنو پرده از فعالیتی برداشت که پکن سال‌ها برای کتمان آن تلاش کرده است. بر اساس داده‌های دولتی آمریکا، ارتش چین در ۲۲ ژوئن ۲۰۲۰ به آزمایش انفجاری هسته‌ای با بازدهی چندصدتن دست زده و برای مخفی‌ماندن این اقدام از چشمان ناظران بین‌المللی، از روش‌های پیچیده «جداکنندگی» برای کاهش اثربخشی پایش‌های لرزه‌نگاری استفاده کرده است. این افشاگری درست یک روز پس از آن شد که آخرین پیمان محدودکننده کلاهک‌های هسته‌ای میان آمریکا و روسیه منقضی شد و جهان را در خلأ نظارتی خطرناکی رها کرد.

مارکو روبیو، وزیر خارجه آمریکا، در مطلبی که در پلتفرم ساب‌استک منتشر شد، تأکید کرد واشنگتن در برابر گسترش نیروهای هسته‌ای رقبا دست‌بسته نخواهد ماند. او هشدار داد در سال ۲۰۲۶، ادامه یک پیمان دوجانبه درحالی‌که چندین قدرت هسته‌ای در حال پیشروی هستند، دیگر سنخیتی با واقعیت‌های امنیتی ندارد. به گفته مقامات آمریکایی، چین با سرعت در حال افزایش زرادخانه خود است و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰ بیش از هزار کلاهک هسته‌ای در اختیار داشته باشد.

متهم‌کردن پکن به فریبکاری هسته‌ای، واکنش تند سفیر چین در امور خلع سلاح را به همراه داشت؛ شن جیان بدون پاسخ مستقیم به جزئیات آزمایش ۲۰۲۰، واشنگتن را متهم به «هیاهو» و ایجاد روایت‌های دروغین کرد. او مدعی شد آمریکا مقصر اصلی تشدید رقابت تسلیحاتی در جهان است و از واشنگتن خواست تفکر دوران جنگ سرد را کنار بگذارد. با این حال، دیپلمات‌های حاضر در کنفرانس، این اتهامات جدید آمریکا را بسیار نگران‌کننده توصیف کرده‌اند.

رابرت فلوید، رئیس نهاد ناظر بر معاهده منع جامع آزمایش‌های هسته‌ای در وین، اعلام کرد سیستم پایش بین‌المللی در زمان ادعایی، رویداد لرزه‌ای منطبق با انفجار هسته‌ای را ثبت نکرده است. با وجود این، کارشناسانی چون توماس ناگی از اندیشکده گلوب‌سک بر این باورند که واشنگتن آگاهانه این زمان را برای افشای اطلاعات شش سال پیش انتخاب کرده است. به اعتقاد او، آمریکا به این نتیجه رسیده که پکن در آینده نزدیک قصد همکاری ندارد و افشای این پنهان‌کاری، ابزاری برای فشار بین‌المللی برای کشاندن آنها به میز مذاکره است.

انقضای پیمان «استارت نو» در روز پنجشنبه، برای اولین بار از سال ۱۹۷۲، آمریکا و روسیه، دو قدرت اصلی هسته‌ای را بدون هیچ محدودیت الزام‌آوری در استقرار موشک‌های راهبردی رها کرده است. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا که اکتبر گذشته دستور ازسرگیری فرایند آزمایش‌های هسته‌ای را صادر کرده بود، اکنون به دنبال جایگزینی این خلأ با معاهده‌ای است که چین را نیز شامل شود. در همین راستا، بریتانیا و فرانسه نیز ضمن ابراز نگرانی از توسعه سریع نظامی چین، بر ضرورت توافق میان دارندگان بزرگ‌ترین زرادخانه‌ها تأکید کرده‌اند.

روسیه اگرچه از آمادگی برای گفت‌وگو سخن می‌گوید، اما هم‌زمان اصرار دارد توانمندی‌های هسته‌ای متحدان ناتو یعنی بریتانیا و فرانسه نیز باید بخشی از هرگونه مذاکره جدید باشد؛ درخواستی که با مخالفت قاطع این کشورها روبه‌رو شده است. در این میان، پکن با اشاره به اینکه فقط ۶۰۰ کلاهک در اختیار دارد (در مقابل چهار هزار کلاهک برای هریک از دو قدرت دیگر)، فعلا هرگونه مشارکت در مذاکرات سه‌جانبه را رد کرده است. این بن‌بست دیپلماتیک، امنیت جهانی را به «فرضیات بدبینانه» و رقابت برای افزایش زرادخانه‌ها وابسته کرده است.

گزارش

ضرب‌الاجل تابستانی برای جنگ اوکراین

شرق: آمریکا در تلاشی دیپلماتیک برای پایان‌دادن به جنگ اوکراین پیش از آغاز تابستان، دور جدیدی از مذاکرات را در میامی برنامه‌ریزی کرده است؛ درحالی‌که حملات موشکی روسیه به زیرساخت‌های انرژی ادامه دارد، پیشنهادهای اقتصادی کلان و طرح‌های آتش‌بس موقت روی میز مذاکره قرار گرفته‌اند.

ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، روز گذشته در جمع خبرنگاران فاش کرد واشنگتن خواستار دستیابی به راه‌حلی قطعی برای پایان‌دادن به درگیری‌ها پیش از شروع تابستان است. این اظهارات پس از دو روز مذاکرات فشرده میان نمایندگان کی‌یف و مسکو در ابوظبی با میانجی‌گری ایالات متحده مطرح شد. زلنسکی با نگاهی واقع‌گرایانه به سیاست داخلی آمریکا اشاره کرد انتخابات میان‌دوره‌ای نوامبر اولویت اصلی واشنگتن است و آنها تمایل دارند تا ماه ژوئن همه چیز را نهایی کنند. اگرچه مذاکرات ابوظبی به پیشرفت خیره‌کننده‌ای منجر نشد، اما دو طرف پس از وقفه‌ای پنج‌ماهه، بر سر تبادل ۱۵۷ اسیر جنگی توافق کردند که این روند طبق گفته زلنسکی ادامه خواهد یافت.

دراین‌میان پیشنهاد برگزاری دور جدید گفت‌وگوها در میامی برای هفته آینده ارائه شده است که کی‌یف موافقت خود را با آن اعلام کرد. زلنسکی از یک طرح توالی‌بندی پیشنهادی از طرف اوکراین سخن گفت، اما از ارائه جزئیات فنی آن خودداری کرد. درحالی‌که تیم‌های نظامی در حال بحث روی جزئیات نظارت بر آتش‌بس احتمالی هستند، کی‌یف هشدار داده است هیچ توافقی میان مسکو و واشنگتن نباید قانون اساسی اوکراین را نقض کند.

در جبهه میدانی، روسیه همچنان از سرمای زمستان به عنوان اهرم فشاری علیه غیرنظامیان اوکراینی استفاده می‌کند. در آخرین حمله گسترده مسکو در سوم فوریه، بیش از ۴۰۰ پهپاد و ۴۰ موشک شبکه برق و تأسیسات توزیع اوکراین را هدف قرار دادند که منجر به قطع گرمایش بیش از هزار ساختمان مسکونی در پایتخت شد.

زلنسکی اعلام کرده است اوکراین آماده توقف حملات به تأسیسات نفتی روسیه است، مشروط بر اینکه مسکو نیز دست از تخریب شبکه برق اوکراین بردارد. با این حال، کرملین هنوز با این پیشنهاد موافقت نکرده و ترجیح می‌دهد به استراتژی فشار حداکثری در فصل سرما ادامه دهد. هم‌زمان، نیروهای اوکراینی در یک اقدام تلافی‌جویانه، کارخانه تولید قطعات سوخت موشک را در منطقه تور روسیه هدف قرار دادند تا از شدت بمباران شهرهای خود بکاهند.

پشت پرده دیپلماسی، بحث‌های اقتصادی کلانی تحت عنوان «طرح شکوفایی» برای بازسازی پس از جنگ اوکراین در جریان است. گزارش‌های اطلاعاتی کی‌یف حاکی از آن است که کیریل دمیتریف، فرستاده روسیه، پیشنهادهایی برای همکاری‌های اقتصادی میان آمریکا و روسیه به ارزش ۱۲ تریلیون دلار مطرح کرده است. این ارقام نجومی نشان‌دهنده ابعاد منافع اقتصادی است که می‌تواند محرک پایان جنگ باشد، هرچند زلنسکی تأکید دارد حاکمیت ملی اوکراین فروشی نیست.

اختلافات سرزمینی همچنان بزرگ‌ترین مانع دستیابی به صلح پایدار است و دو طرف فاصله زیادی با یکدیگر دارند. ایالات متحده ایده ایجاد یک منطقه آزاد اقتصادی در دونتسک را مطرح کرده است، اما کی‌یف و مسکو تمایل چندانی به این طرح نشان نداده‌اند. اوکراین صراحتا اعلام کرده است از بخش‌هایی از منطقه دونتسک که همچنان تحت کنترل دارد، عقب‌نشینی نخواهد کرد. با نزدیک‌شدن به ضرب‌الاجل ماه ژوئن، فشار واشنگتن برای جوش‌دادن یک معامله سریع افزایش یافته است؛ معامله‌ای که ممکن است میان ضرورت‌های انتخاباتی در آمریکا و واقعیت‌های سخت میدانی در شرق اروپا گرفتار شود.